

Overweging 24 mei 2008 zaterdag Sacramentsdag.

Vandaag vieren we sacramentsdag. Vreemd eigenlijk dat we dit feest toespitsen op de eucharistie, terwijl iedere katholiek toch weet dat wij er zeven hebben nl.: doopsel, vormsel, eucharistie, biecht, huwelijk, ziekenzalving en priesterschap. Dit in tegenstelling tot onze protestantse christenbroeders die het met minder, met twee, avondmaal en doop, moeten doen en soms eigenlijk best jaloers zijn op de sacramenten (o.a. biecht en ziekenzalving) en de bijbehorende liturgische symbolen, die wij onder andere bij het overlijden mogen gebruiken. Dat kan heel bemoedigend zijn voor mensen in hun laatste levensfase. En de naaste familie voelt zich erdoor gesteund bij hun vaak heel intense verdriet.

Het woordenboek omschrijft sacramenten als gewijde handelingen die beschouwd worden als ingesteld te zijn door Jezus Christus.

Het meest aansprekende allerheiligste sacrament krijgt vandaag alle aandacht en zeker morgen als 36 eerste communicanten voor het eerst volledig deelnemen aan de maaltijd van de Heer.

In de loop der tijden is dit sacrament op verschillende manieren door de mensen beleefd en benaderd.

De ouderen onder ons herinneren zich nog maar al te goed de aanbidding van het sacrament, dat tijdens het lof in een rijkversierde gouden monstrans op het altaar getoond werd. Meestal werd op dat moment de communie niet eens uitgereikt. Zelf heb ik nog vijf jaar in een klooster geleefd met als prioriteit eeuwigdurende aanbidding van het allerheiligst sacrament.

Als kind heb ik het meegemaakt dat bij de eerste communie kinderen geen hostie kregen, omdat ze vooraf in de hitte water dronken en iets aten, dus niet nuchter waren; een drama voor de hele familie en iets dat door veel katholieken, juist omdat het om kinderen ging, niet begrepen werd.

Later lag de nadruk op het offer dat Christus gebracht had via de Kruisdood in dit sacrament en gaf men offers in natura terug, vervolgens vervangen door een collecte, waarna de schaal op het altaar geplaatst werd na de dienst van het woord.

Daarna werd het maaltijdkarakter belicht. Het samen vieren kreeg de nadruk en we gingen onder twee gedaanten ter communie, nl het eten van het brood en het drinken van de wijn.

En dat is nog maar iets van de afgelopen 100 jaar.

Als wij de drie lezingen van vandaag in de hele context zouden lezen en ons niet zouden beperken tot enkele verzen zoals in deze viering, begrijpen we beter de volle rijkdom en veelzijdigheid van de eucharistie.

Paulus schreef zijn brief in dit geval aan de inwoners van Korinthe omdat de maaltijd dreigde te verworden tot een groot eetfestijn waar velen op zijn West-Fries gezegd zaten te bunkeren, terwijl anderen niets kregen.

Hij schrijft terecht dat Jezus op de avond voordat hij werd overgeleverd, de wijn zegende, het brood brak en het uitdeelde aan anderen. Hij at zijn eigen maal niet op en zeker niet als eerste.

Tegenwoordig krijgt de eucharistie steeds meer het karakter van een sacrament waarbij wij delen met elkaar zoals Jezus het ons heeft voorgeleefd. Hij schonk zichzelf weg terwijl hij van tevoren wist wat hem te wachten stond.

Iedereen mag op zijn eigen manier in de eucharistie van zijn respect en liefde voor God getuigen. Als dat beperkt blijft tot een tunnelvisie van een allerheiligst moment waarin men God ontmoet en eert; dan staat dat mensen vrij. Dat moet kunnen.

Veel christenen en ikzelf ook vinden dat de grootheid van het sacrament van de eucharistie pas echt tot recht komt als je tijdens de communie je openstelt voor Gods aanwezigheid, zowel geestelijk in je hart als fysiek in jezelf. Niet beperkt tot het moment van het nuttigen van de hostie in de viering, maar ook daarna door in woord en daad Gods boodschap uit te dragen.

Eigenlijk zouden alle sacramenten op die manier beleefd en uitgedragen moeten worden. Zonder een knellend keurslijf van voorwaarden om mensen die zich geroepen voelen uit te sluiten, maar met een groot hart en open mind toegankelijk gemaakt voor iedereen die er oprecht voor open staat.

De kracht van het christelijk geloof is altijd geweest dat het uiteindelijk, hoewel soms na te lange tijd, Christus boodschap en zijn daden wist te vertalen in een vorm die geloofwaardig was en zich aanpaste binnen de culturen en beschavingen die zich steeds ontwikkelden als gevolg van onstuitbare ontwikkelingen. De Afrikaanse liturgie onderscheidt zich wel degelijk van de onze.

Durf de uitdaging aan om de woorden en daden van Jezus als ijkpunt te nemen bij de toepassing van sacramenten in de hedendaagse moderne tijd. Dat zal iedere volwassene, ook de meest kritische over de streep kunnen trekken.

Wil een geloofsgemeenschap een wervende uitstraling krijgen en toekomst hebben en alle generaties, jong én oud, blijven aanspreken, is dat eigenlijk een voorwaarde.

Zouden wij het nog beleven, dat wij zonder voorbehoud het brood gaan breken om het te geven aan een ander, omdat Jezus dat ook heeft gedaan?

Amen.

Sjaak Stegers